

Moebius meende zelfs de „Hoffnungslosigkeit aller Psychologie” te moeten uitspreken.

Niet gaarne zou ik echter willen onderschatten hetgeen door Kraepelin in zijn school verricht is geworden. In den 19en Band van de Philosophische Studien is een résumé daarvan te vinden en zijn de proeven opgenoemd, die door hem en zijn leerlingen genomen zijn, tegelijk met een beschouwing over de arbeidscurve. Zoo werden optelsommetjes gemaakt van getallen onder 10, woorden met en zonder beteekenis geleerd, schrijfprouven gedaan enz., telkens onder variërende verhoudingen. Men nam dan de som van de getallen, die opgeteld waren, of van de woorden, die men zich later herinnerde. Deze grootheden werden als ordinaten genomen, terwijl de tijden op de abscis aangegeven werden en op die manier werd een arbeidscurve verkregen. De verschillende processen, werkzaam bij de arbeidscurve, werden nagegaan en zoo vond men, dat waarschijnlijk elk punt van het verloop als de resultante uit 4 componenten moest beschouwd worden.

We hebben n.l. te doen met 1. een vermoeidheidscurve, 2. een associatieve of gewone oefeningscurve. 3. de apperceptiecurve (de Anregungscurve van Kraepelin). 4. de apperceptieve oefenings- of gewenningscurve.

Zulk een resultaat, verkregen uit een groot aantal proeven, is zeker theoretisch wetenschappelijk van groot gewicht.

Men moet echter niet vergeten, dat nog verschillende problemen zouden moeten opgelost worden, wil men werkelijk in staat zijn een betrouwbaren psychischen status praesens te maken. Daarom blijft het van gewicht in die richting verder te werken. Vóór alle dingen moet er echter naar gestreefd worden een aantal proeven bij normale personen van verschillenden rang en stand, leeftijd en levensomstandigheden, te laten voorafgaan. Men staat dan soms, zooals ik reeds meedeelde, aan verrassingen bloot. Interessant zijn ook de resultaten van het onderzoek naar het intellect bij normalen. Mijn onderzoek bij de verpleegsters gaf te denken, het onderzoek van Ernst Rodenwaldt bij 174 recruten overtrof alle verwachtingen. Bij het groot aantal eenvoudige vragen (167), die daar gesteld werden en onbeantwoord bleven, moet ieder ernstig onderzoeker de quaestie onder de oogen zien, of hij niet bijzonder sceptisch moet zijn, zoodra hij onbeantwoorde vragen laat gelden als defect-verschijnselen.